

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МЕТОДІВ ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

УДК 330.322.3: 334.716

О.Ю. ЛІНЬКОВА, к.е.н., НТУ «ХПІ», Харків

ФАКТОРИ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ УРАХУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В статті розглянуто проблеми забезпечення ефективної роботи промислових підприємств. Проаналізовано світовий досвід щодо пристосування господарюючих суб'єктів до вимог ринку. Визначено силу впливу головних факторів ефективності на загальний результат роботи підприємств в трансформаційних умовах.

Problems of ensuring of efficient work of industrial enterprises have been considered in the article. World experience of adaptation of economic individuals to market demand has been analyzed. The power of influence of main factors of efficient activity for the general result of the work of enterprises in transform conditions has been determined.

Вступ. Високі темпи економічного зростання мають доповнюватися широкими заходами, спрямованими на підвищення ефективності економіки шляхом техніко-технологічного переозброєння виробництва, зростання культурно-технічного і професійного рівня працівників, удосконалення організації і стимулювання праці. Досвід Японії, яка вийшла з Другої світової війни із зруйнованою економікою, показує, що і за цих умов знайшлись люди, які спрямували діяльність населення на прискорення науково-технічного удосконалення виробництва. Цьому слугувала масова закупівля патентів і швидкий розвиток національної науки та освіти. Масове завзяття зумовило швидке освоєння досягнень науки і техніки, піднесення на цій основі економіки і культури, перетворення Японії в одну з найбільш розвинутих держав світу. Повчальним для України є і досвід Китаю, який, маючи нижчий промисловий потенціал, ніж Україна, завдяки керівникам, зумів вийти на позиції, з яких може зрівнятися за обсягами економічного потенціалу із США. Тому однією з

актуальних проблем є вивчення факторів які забезпечують ефективну діяльність роботи промислових підприємств в перехідних умовах.

Дослідженням і аналізом цього питання займається багато вітчизняних та закордонних вчених. Так, В. Геєць в своїх роботах аналізує характер перехідних процесів до економіки знань [1]. При цьому потребують дослідження саме фактори, які забезпечують ефективність підприємствам в трансформаційних умовах. А.Сухоруков вивчає світовий досвід впровадження антикризової політики [2]. Але будь-який досвід потребує опрацювання з метою пристосування до національних умов. В.Моляко займається вивченням творчої діяльності в ускладнених умовах [3]. Із зростанням ролі творчості в забезпеченні ефективності роботи підприємств зростає кількість проблем менеджменту творчості. Р.Фатхутдинов систематизує аспекти забезпечення конкурентоспроможності організацій в умовах кризи [4]. При цьому є особливості пов'язані з інформатизацією та глобалізацією економіки. А. Чухно в своїй роботі надає характеристики постіндустріальної економіки [5]. Що визначає головним напрямком для подальшого дослідження вивчення факторів забезпечення ефективної роботи підприємств в перехідних умовах. Поряд з наведеним аналізом робіт щодо проблем забезпечення ефективної діяльності підприємств залишається недостатньо розкритим питання вивчення факторів, які забезпечують ефективність в трансформаційних умовах.

Постановка задачі. Метою даної статті є аналіз світового досвіду щодо пристосування національних господарюючих суб'єктів до вимог ринку. Завдання публікації – визначення впливу головних факторів ефективності на загальний результат роботи підприємств в трансформаційних умовах.

Методологія. Недоліки вітчизняного промислового менеджменту:

оперування довгостроковими цілями заради негайної вигоди; нездатність швидко втілювати нові ідеї; локалізація діяльності у вузьких географічних межах; нехтування досвідом управлінської діяльності в інших країнах; небажання підвищувати рівень знань і посилювати мотивацію працівників.

Запорукою зняття цих недоліків є впровадження СМЯ (система менеджменту якості). Якість продукції та послуг - це головний

інструмент конкуренції. Впровадження та функціонування СМЯ особливо впливають на чотири групи затрат і втрат: внутрішні - через низьку якість (затрати і втрати через помилки в проектуванні; від браку, як поправного, так і непоправного; через помилки в управлінні ресурсами); зовнішні (штрафи, неустойки; затрати і втрати через повернення продукції підприємству; додаткові транспортні витрати через некомплектні поставки; затрати на гарантійне обслуговування продукції; втрати від зменшення кількості споживачів та обсягів збуту через зниження якості продукції); затрати на контроль якості (суми на всі види контролю вхідного, операційного, на виході, на калібрування контрольованих вимірювальних приладів); затрати на профілактику (запобігання дефектам, пов'язані з навчанням персоналу, планово-запобіжним технічним обслуговуванням і ремонтом устаткування, з вибором постачальників, розробкою процедур та робочих інструкцій, проведенням аудиту). Сума величин по всіх групах дає загальні затрати й втрати, пов'язані з функціонуванням СМЯ. Втрати від браку на вітчизняних підприємствах досягає 30-50%. Для підвищення точності оцінки втрат від браку, необхідно враховувати і ту частину непрямих витрат, які не передбачаються діючою системою обліку затрат на виробництво та реалізацію продукції, а також недоотриманий прибуток у разі, коли ресурси були витрачені на виробництво дефектного виробу. Ефективний менеджмент якості є найважливішою передумовою успіху підприємства незалежно від виду діяльності та форми власності.

Головний вплив на окремі компанії і на всю галузь здійснюють саме технології, які перебувають за її межами. Наприклад, фармацевтична індустрія сьогодні не могла б існувати, без досягнень генетики, мікробіології, медичної електроніки; автомобілебудування дедалі більше залежить від комп'ютерної промисловості, електроніки, матеріалознавства; те саме стосується і інших сфер. Менеджмент промислових підприємств має враховувати, що технології різних галузей промисловості перетинаються і взаємно впливають одна на одну. Відповідно, і політика менеджменту не може будуватися на незмінній технології.

Наступний фактор підвищення ефективності роботи промислових підприємств – це організаційна культура, а також різноманітні форми демократизації, участі працівників у прибутках і здійсненні управлінських функцій. На практиці це означає, що

грань між начальником і підлеглими на всіх рівнях управлінської ієрархії знівелюється. Водночас будь-яка організація має свою специфічну структуру. Досконала структура - не самоціль, а обов'язкова умова, без якої неможливо підвищити продуктивність праці, домогтися вирішення певних завдань у конкретних обставинах. Коли відрізняються елементи організаційної структури кожного підприємства, то відбуваються зміни в організаційній культурі, взаємозв'язках рівнів ієрархії підприємства. Оскільки все це відбувається у ситуації поглиблення знань, спеціалізації їх між різними категоріями працівників, начальник не може знати абсолютно все, то підлеглі стають партнерами. Партнерство не визнає авторитарного примусу, командного стилю управління. Зменшення зайнятості в бізнесі працездатного населення, в зв'язку з входженням в добу постіндустріального розвитку, приводить не тільки до визнання необхідності менеджменту в держсекторі, науці, освіті, медицині, а й до підвищення його соціальної відповідальності в цих сферах діяльності.

Новий етап інтернаціоналізації господарського життя позначений запровадженням інформаційно-комунікаційних технологій. Як наслідок, раціональний менеджмент поступається місцем менеджменту на основі інформатики. В інформаційному суспільстві прибуток компаній зростає завдяки гнучкості й інтегрованості бізнес-процесу. Тому найцінніша риса менеджера - не тільки забезпечити ефективність праці людини, але постійно збагачувати її як носія капіталу - знання. При цьому від працівника вимагають: відповідальності за продуктивність своєї праці; органічної єдності праці з безперервною інноваційною діяльністю; постійного поповнення багажу знань; вимірювання продуктивності розумової праці не стільки кількістю, скільки якістю кінцевого результату. Світовий досвід доводить, що перетворення науково-технологічного розвитку у вирішальний фактор економічного зростання зумовлює становлення інноваційного типу розвитку промисловості.

Обґрунтування наукових результатів дослідження. Економічне зростання досягається не тільки за рахунок удосконалення засобів виробництва, підвищення професійного рівня робочої сили, а й за рахунок більш інтенсивного використання усіх факторів виробництва, удосконалення організації праці, виробництва та управління.

Головний напрям для проведення подальших досліджень: розробка бізнес-планів впровадження інновацій на промислових підприємствах.

Список літератури: 1 *Гесць В.* Характер перехідних процесів до економіки знань. // Економіка України № 4 (509) 2004р., с. 4 – 15. 2. *Сухоруков А.* Антикризова політика розвинутих країн. // Економіка України № 8 (513) 2004р., с. 16 – 27. 3. Творча діяльність в ускладнених умовах / В.О. Моляко та ін. – К.: 2007. – 308 с. 4. *Фатхутдинов Р.А.* Конкурентоспособность организации в условиях кризиса: экономика, маркетинг, менеджмент. – М.: Издательско-книготорговый центр „Маркетинг”. – 2002. 5. **Чухно А.А.** Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України. – Київ: Логос, 2003. – 631 с.

Поступила в редколегію 07.10.08

УДК 657.37

ПОБЕРЕЖНА Н.М., НТУ «ХПІ», Харків

УДОСКОНАЛЕННЯ СТРУКТУРИ ДІЮЧИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стаття присвячена питанням удосконалення діючих форм звітності підприємства, необхідності їхнього спрощення і зменшення інформаційного перевантаження

This article is devoted to the improvement of existing reporting company, they need to simplify and reduce the information overload

Ключові слова: звітність, недоліки, пропозиції, обґрунтування, баланс, звіт про фінансові результати, користувачі, інформаційні потреби

Вступ. Реформи, здійснювані Міністерством фінансів України в області бухгалтерського обліку і фінансової звітності, безумовно, позитивне явище, тим більше в умовах розвитку нових суспільно-економічних відносин у державі.

А саме, на сьогодні, розроблено національні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів, затверджено нові плани рахунків бухгалтерського обліку для суб'єктів господарської діяльності, банківської діяльності, державних і місцевих бюджетів, організацій і установ, що фінансуються Державним казначейством України,